

***Dünya — bir pəncərədir. Göz açıb-
baxdıqca həyatın rəngləri, izləri və səsləri
bizə keçici olduğunu xatırladır. Hər nəfəs bir
əmanətdir, hər gün bir hədiyyə, hər gecə isə
düşüncələrimizin sirli dənizinə
səyahətimizdir.***

İnsan dünyaya gəlir, yaşar və geder; amma

Cahangir NAMAZOV, Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin və Dünya Gənc Türk Yazarlar Birliyinin üzvü

kimi metaforik mövzular barədə düşünməyə
çağırır. Onun poetik dili həm hissi, həm
düşüncəni, həm də ruhani zənginliyi eyni anda
oyadır:

**“Çox şahlar gəlibdir, çox xanlar gedib,
Zamanın hökmüylə karvanlar gedib.
Üstündə gəzdiyin qara torpağa,
Necə arzularla, neçə can gedib.”**

**“Sənə yoldaş olan xeyir əməllərin,
O sənə torpağın altında yetir.”
“Ömrün günəşi qurubda batır,
Göydə ulduzlara əl uzatdıqca.**

**Torpaq pıçıldayar: -tələsmə, insan,
Hər kəs gələcəkdir, vaxtı çatdıqca.”**

Bu sətirlərdə həyatın ritmi, səbir və əməl-
və niyyətin əhəmiyyəti poetik və fəlsəfi dillə

“Əbədi yolun səssiz sədəsi”

**(Xuraman Muradovanın “Torpağın səssiz
nəsihəti” şeirinə ədəbi şərh)**

qalacaq olan yalnız xeyirli əməllərin izi, sevgi
və mərhəmətdir.

Sufizm fəlsəfəsinə görə, insan bu dünyada
sınaqdan keçmək üçün gəlmişdir; hər bir
hadisə ruhun təmizlənməsi və kamiləşməsi
üçün bir dərstdir.

Mövlana Cəlaləddin Rumi deyir:

“Dünya bir imtihandır, ruh isə əbədi
səyahətdir.”

Fani varlıq olan bədən keçici, amma ruhun
əbədi yolu əməl, niyyət və izlər vasitəsilə
davam edir.

Torpaq hər birimizin ömrünü, arzularını və
əməllərini son dayanacaq yerə xatırladır.

Fanilik hər şeyi əritsə də, ruhani izlər və
xeyirli əməllərlə toxunmuş ürəklər əbədiyyətə
açılan qapıdır.

Bu fəlsəfi düşüncələr Xuraman
Muradovanın “Torpağın Səssiz Nəsihəti”
şeirinə avarır.

Şeir həyatı, faniliyi, torpağın hikmətini və
insanın əbədi izini poetik dillə bizə xatırladır:

**“Təkəbbür eyləyib ucalma göyə,
Ayağın altında torpaq oyanar.
Bu gün tapdığın o yaşıl otlar,
Bil, sabah məzarın üstdə dayanar.”**

X.Muradova şeirlərində həyatı, insan
ruhunun inceliklərini və fani dünyanın
keçiciliyini poetik, samimi və mistik dillə açır.

Şairə gündəlik həyatın sadəliyini, təbiətin
inceliklərini və insanın daxili aləmini belə bir
bədi incəliklə təqdim edir ki, oxucu həm
duyğusal, həm də intellektual səviyyədə əhatə
olunur.

Onun şeirləri fanilik və əbədi dəyərlər
arasında incə bir dialoq qurur.

Torpaq yalnız fiziki varlıq deyil, həm də
insan ruhunun əbədi izlərini saxlayan
metaforik məkandır.

Hər bir misra gündəlik həyatın
sadəliyindən başlayaraq, sufizm və İslam
fəlsəfəsinə paralel bir həyat dərsi verir.

Burada torpaq insanın varlığı və ölümün
qaçılmazlığı haqqında səssiz, lakin güclü
xəbərdarlıq edir. Şair oxucunu
alçaqgönüllülüyə və hərəkətlərinin nəticəsini
düşünməyə çağırır:

“Hər bir kəs ölümü dadacaqdır. Lakin
Qiyamət günü mükafatlarınız sizə tam
veriləcəkdir. Kim Oddan (Cəhənnəm'dən)
uzaqlaşdırılıb, Cənnətə daxil edilərsə, o uşur
qazanmış olar. Dünya həyatı isə aldadıcı
ləzzətdən başqa bir şey deyildir.” (Quran, Ali-
İmran, 185)

Torpaq metaforası ruhani həyatın
əbədiyyini simvolizə edir; əməl və niyyət
insanın son dayanacaq məkanı ilə əlaqəsini
təmin edir. Fanilik qarşısında təkəbbür
mənasızdır; hər kəs eyni sonla üzləşir.

Heideggerin Being and Time
fəlsəfəsindəki “dasein” anlayışına paralel
olaraq, insanın varlığı ölümlə ölçülür.

Xuraman xanımın şeirləri oxucunu fanilik-
əbədiyyət, əxlaq və əməl, torpaq və zaman

ifadə olunur. İnsan yalnız fiziki mövqeyi ilə
deyil, xeyirli əməlləri və niyyəti ilə əbədi iz
qoyur. Torpaq, zaman və ölüm obrazları
insanın həyat fəlsəfəsini və fanilik-əbədiyyət
dialoqunu açır.

**“Ruhun aynasıdır qoyduğun izlər,
Səndən yadigardır hər xoş kəlməsi.”**

Xuraman Muradovanın “Torpağın Səssiz
Nəsihəti” şeiri fani və əbədi dəyərlər
arasındakı incə dialoqu poetik dillə açır. Şeir
oxucunu həyatın keçiciliyi, torpağın hikməti və
insan ruhunun əbədi izləri barədə düşünməyə
dəvət edir.

Torpaq yalnız fiziki varlıq deyil; o, insan
əməl və niyyətlərinin səssiz şahididir. Fanilik
qarşısında təkəbbür mənasızdır, amma xeyirli
əməllər, mərhəmət və sevgi ilə toxunmuş
ruhani izlər əbədiyyətə yol açır.

Bu əsər həm etik, həm fəlsəfi, həm də
estetik baxımdan oxucunu zənginləşdirir,
sufizm və İslam fəlsəfəsi ilə paralel həyat
dərsləri verir.

Hər bir misra həyatın ritmini, səbirin
əhəmiyyətini və insanın əməl-və niyyət ilə
əbədi iz qoyma imkanını vurğulayır.

Şairə oxucusuna xatırladır ki, maddi sərvət
fanidir, lakin əməllər və ruhani izlər insanın əsl
əbədi varlığını təmin edir.

**Qısaca desək, şeir fanilik və əbədiyyət,
torpaq və ruh, ölüm və həyatın
harmoniyasını incə və poetik dillə
birləşdirərək, oxucunu həm duyğu, həm
düşüncə, həm də ruhani zənginlik
səviyyəsində əhatə edir.**